

Обґрунтування
щодо непогодження проекту Закону України «Про внесення змін
до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку
ліцензування господарської діяльності»

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення (далі – Національна рада) розглянула проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку ліцензування господарської діяльності» (далі – Законопроект) та вважає його положення такими, що не можуть бути підтримані.

Запропоновані зміни не враховують специфіку сфери телебачення і радіомовлення, статус Національної ради та суперечать положенням чинного законодавства у сфері телебачення та радіомовлення.

Згідно пояснювальної записки та самої назви Законопроекту метою його прийняття є удосконалення порядку ліцензування господарської діяльності, тоді як Законопроект також суттєво звужує інші повноваження Національної ради, що не є обґрунтованим та виправданим.

Законопроектом пропонується серед іншого обмеження у здійсненні Національною радою як повноважень стосовно ліцензування у сфері телебачення і радіомовлення, так і наглядових повноважень, зокрема щодо проведення позапланових перевірок.

Так, Законопроектом пропонується внести зміни до абзацу другої частини п'ятої статті 2 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» шляхом виключення положень щодо позбавлення органів державної влади приймати у випадках, встановлених законом, нормативно-правові акти у сфері ліцензування.

Таким чином, обмежуються регуляторні повноваження Національної ради щодо прийняття нормативно-правових актів у сфері ліцензування, що суперечить статті 17 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», відповідно до якої Національна рада в межах своїх повноважень приймає регуляторні акти, у тому числі нормативно-правові, а також інші акти індивідуальної дії.

Стаття 3 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» визначає принципи державної політики у сфері ліцензування, які, згідно частини другої цієї ж статті, поширюються на порядок ліцензування всіх видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню.

Національна рада неодноразово наголошувала на тому, що зазначені у Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності» принципи не узгоджуються з законодавством у сфері телебачення і радіомовлення,

визначеним законами України «Про телебачення і радіомовлення», «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення».

Проте, Законопроектом пропонується статтю 3 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» доповнити новими положеннями, згідно з якими Кабінет Міністрів України визначає органи ліцензування та затверджує ліцензійні умови.

Запропоновані зміни суперечать статті 25 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (конкурсні умови визначаються Національною радою до оголошення конкурсу і затверджуються окремим рішенням Національної ради. Конкурсні умови включають ліцензійні умови для відповідного виду мовлення), статті 13 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» (Національна рада здійснює нагляд за дотриманням ліцензіатами ліцензійних умов та умов ліцензій). Національна рада самостійно визначає ліцензійні умови відповідно до Плану розвитку національного телерадіоінформаційного простору, нормативно-правового документу, який розробляється Національною радою і затверджується її рішенням.

Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» Національна рада є конституційним, постійно діючим колегіальним органом, метою діяльності якого є нагляд за дотриманням законів України у сфері телерадіомовлення, а також здійснення регуляторних повноважень, передбачених цими законами.

Отже, Національна рада не входить до системи центральних органів виконавчої влади, а визначена Законопроектом підпорядкованість органу виконавчої влади суперечить принципу незалежності.

Зазначене вище також стосується запропонованих Законопроектом змін до частини першої статті 4 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», яка доповнюється такими положеннями:

спеціально уповноважений орган з питань ліцензування погоджує проекти нормативно-правових актів у сфері ліцензування (у тому числі проекти ліцензійних умов);

видає розпорядження відповідно до повноважень, визначених цим Законом; одержує інформацію з питань ліцензування та контролю за наявністю ліцензій у суб'єктів господарювання від органів ліцензування, органів, що здійснюють контроль за наявністю ліцензій, зокрема щорічний ліцензійний звіт та щорічний звіт про виявлення провадження господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, без отримання ліцензії.

Запропоновані зміни не відповідають правовим засадам формування та діяльності, статусу, компетенції, повноваженням, функціям Національної ради, порядок здійснення яких визначається Законом України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення».

Частину одинадцятую статті 5 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» пропонується доповнити положеннями, що рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування є обов'язковими для розгляду спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування.

Таке категоричне твердження порушує основний принцип незалежності діяльності Національної ради, який передбачений статтею 3 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення».

Як вже було зазначено вище, Законопроектом не лише порушуються основні засади ліцензійної діяльності Національної ради, а також обмежується здійснення нею наглядових повноважень. Так, запропонованими змінами до статті 19 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» передбачається погодження проведення позапланових перевірок та встановлення порядку їх проведення Кабінетом Міністрів України. При цьому Законопроектом не враховується повноваження Національної ради щодо здійснення офіційного моніторингу телерадіопрограм та необхідність оперативного реагування на виявлені порушення, у тому числі пов'язані з інформаційною безпекою держави, завданням шкоди фізичному, психічному чи моральному розвитку дітей та підлітків, розпалюванням ворожнечі тощо.

Слід зазначити, що здійснення мовлення не є суто господарською діяльністю за своїм змістом і не може регулюватися загальними нормами щодо ліцензування та нагляду в цілому.

Стаття 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» визначає, що діяльність у галузі телебачення і радіомовлення ліцензується відповідно до Закону України «Про телебачення і радіомовлення». Разом із тим, поширення положень Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» на відносини у сфері телебачення і радіомовлення створює невизначеність у застосуванні норм чинного законодавства, оскільки визначення терміну «ліцензування», що міститься як у Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності», так і в Законі України «Про телебачення і радіомовлення» не є тотожним. Відсутність чітких меж у визначенні поняття «ліцензування» та, у зв'язку з цим, існуюча можливість одночасного застосування положень згаданих вище законів України створює колізію у застосуванні положень щодо терміну дії ліцензії, затвердженні ліцензійних умов, веденні відповідного реєстру, набрання ліцензією чинності, порядку оформлення та подання до Національної ради документів на отримання ліцензії, зупинення та відновлення дії ліцензії, ведення ліцензійних справ тощо.

У зв'язку з зазначеним, наполягаємо на не поширенні дії Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» на правовідносини, що виникають у сфері телебачення і радіомовлення.

Регулювання діяльності у сфері телебачення і радіомовлення загальними нормами щодо ліцензування господарської діяльності та здійснення відповідного контролю (нагляду), підзвітність регуляторного органу у цій сфері органам виконавчої влади не відповідає європейській практиці діяльності державних регуляторів у сфері телебачення і радіомовлення та Рекомендаціям Ради Європи. Так, Рекомендація Rec (2000) 23 Комітету міністрів Ради Європи «Про незалежність і функції регулюючих органів у секторі мовлення» чітко містить положення щодо необхідності виключення *будь-якого* втручання в

діяльність державного регулятора у сфері мовлення, навіть з боку державних органів.

Також зазначаємо, що у Верховній Раді України знаходиться на розгляді проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (реєстр. № 7397 від 14.12.2017). Головною метою внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» є викладення в новій редакції Закону України «Про аудіовізуальні медіа-сервіси», виконання Україною зобов'язань перед європейськими партнерами та імплементація норм європейського законодавства у національне законодавство України. Зазначеним проектом Закону передбачається регулювання відносин у сфері аудіовізуальних медіа-сервісів та визначення повноважень Національної ради єдиним законодавчим актом та передбачається ліцензування виключно діяльності з використання обмеженого радіочастотного ресурсу.

На підставі викладеного, Національна рада не погоджує проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку ліцензування господарської діяльності».

Начальник юридичного управління

/підпис/

Г. Чумаченко